

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Lausunto

1 (3)

22.10.2024

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi rakentamislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia: HE 101/2024 vp

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua laista rakentamislain muuttamiseksi ja kunnioittavasti toteaa seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi 1.1.2025 voimaan tulevaa rakentamislakia sekä maankäyttö- ja rakentamislakia (jatkossa alueidenkäyttölaki). **EK pääosin tukee rakentamislain korjaussarjaksi kutsuttua hallituksen esitystä.** Esitys sisältää lukuisia tärkeitä muutoksia nykyisen lain sisältöön, joita EK pitää välttämättöminä. EK kuitenkin esittää **muutamia täsmennyksiä** ja pyytää myös, että eduskunta ottaisi jatkovalmistelussa EK:n jäsenliittojen tarkemmat muutosehdotukset huomioon.

Rakennusten vähähiilisyydestä (38 §)

EK katsoo, että rakennusten vähähiilisyyttä koskevia säännöskohtia tulee merkittävästi muuttaa.

EK tukee Energiateollisuuden näkemystä, jossa energian ja materiaalien sisältyminen samaan raja-arvolaskentaan on erittäin ongelmallista, sillä energiaa koskeva päästölaskenta on hyvin puutteellisella tasolla. Toteutuessaan laki vaikuttaisi merkittävästi lämmitysmarkkinoiden kilpailuun kyseenalaiseen pohjatietoon perustuen. Energian päästölaskenta olisi paitsi lisäistä byrokratiaa, myös laadultaan, tarkkuudeltaan ja ohjaavuudeltaan heikompi kuin rakentamisanalan nykyiset markkinaehtoiset vähähiilisyyden arviointimenetelmät.

EK tukee Rakennusteollisuuden näkemystä hiilikädenjälkeä koskevan raportointivaatimuksen ongelmista. Vaatimus hiilikädenjäljen esittämisestä lisää byrokratiaa ilman selkeitä hyötyjä. Hiilikädenjäljen laskentaan ei ole olemassa mitään standardia tai vakiintunutta kädenjäljen arviointimenetelmää, eikä kädenjäljen sisältöä ei ole myöskään tieteellisesti perusteltu. Hiilikädenjäljen laskenta olisi käytännössä kansallista lainsäädäntöä ympäristöministeriön kehittämällä laskentamenetelmällä.

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

21.10.2024

Väärin ymmärtämisen ja väärinkäytön mahdollisuudet hiilikädenjäljen esittämisessä ovat ilmeisiä.

EK esittää seuraavia muutoksia hallituksen esitykseen:

- 38 §:stä poistetaan termi hiilikädenjälki eikä rakennushankkeessa tule siten esittää laskelmalla hiilikädenjälkeä.
- Hiilikädenjäljen arviointimenetelmän kehittämiseen käynnistettäisiin kansallinen hanke, joka samalla tukisi mahdollista tulevaa eurooppalaista menetelmä ja/tai -standardikehitystä.
- 38 § 3. momentti muutetaan seuraavasti: *”Vähähiilisyyden arvioinnin on katettava erikseen rakennuksen ja rakennuspaikan sisältämät uudet ja hyödynnettävät rakennus ja tekniikkaosat. Rakentamishankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava siitä, että 1 momentissa tarkoitettulle rakennukselle laaditaan pääpiirustustasoinen rakennus-tuoteluettelo, joka esitetään rakennusvalvonnalle loppukatselmuksen yhteydessä.”*
- Rakentamislakiin kirjataan siirtymäsäännös vähähiilisyyden raja-arvon käyttöönottamisesta 1.1.2028 alkaen.
- Energia ja materiaalit erotetaan toisistaan ja näille asetetaan erilliset raja-arvot.
- Mikäli raja-arvosääntely astuisi voimaan sovitusti vuoden 2026 alusta alkaen, tämä koskisi vain materiaaleja. Energian osalta sääntely voi astua voimaan vuoden 2027 alusta, jotta energialaskentaa ehditään kehittää ennen lain voimaantuloa.
- Ympäristöministeriön raja-arvoa työstävä työryhmä keskittyy asettamaan raja-arvot materiaaleille.
- Ympäristöministeriö asettaa erillisen työryhmän kehittämään rakennusten energiankäytön päästölaskentaa perustuen käytettävissä olevaan parhaaseen tietoon.
- Paikallisten kaukolämmön päästökertoimien käyttö mahdollistetaan, laskentasäännöt sovitaan ja/tai esimerkiksi ympäristöselosteiden käyttö myös kaukolämmölle sallitaan.

Rakentamislupa (42 §)

EK kannattaa selvennystä tilapäisiä tapahtumarakenteita koskien, mutta tukee MaRa Ry:n esitystä, jossa kahden kuukauden määräaika pidennetään kolmeen kuukauteen. Pidempi aikajakso mahdollistaa tapahtumarakenteiden paikallaan olon kesäkauden ajan ilman, että tapahtumajärjestäjä joutuisi hakemaan rakentamislupaa esimerkiksi tilapäiselle katsomolle kesäteatteriin.

Puhtaan siirtymän sijoittamislupa (43 a §)

EK kannattaa puhtaan siirtymän sijoittamislupaa koskevaa säännöstä, joka olisi uusi.

Vihreä kasvu
Minna Ojanperä

21.10.2024

EK huomauttaa, että hallitusohjelman mukaisesti investointiluvituksen sujuvoittamiseksi on vireillä useita säädöshankkeita. Lisäksi valtion aluehallinnon uudistamisella on välitön vaikutus luvituksen sujuvoittamiseen valtakunnallisen toimivallan omaavaan viranomaisen myötä. Puhtaan siirtymän sijoittamislupa lukeutuisi kunnan toimivallan piiriin.

Puhtaan siirtymän sijoittamislupa nopeuttaisi teollisuushankkeiden investointiluvitusta kaavoitusprosessin osalta. Säännös kuitenkin sisältää laajoja selvitysvaatimuksia ja sijoittumisen reunaehtoja, joten säännöksen tosiasiallinen vaikutus jää nähtäväksi. Sijoittamislupa saattaa olla hyödyllisin tilanteessa, jossa hanke sijoittuisi kaavoituksen ulkopuolelle eikä myöskään aiheuttaisi merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Puhtaan siirtymän hankemääritelmään on sisällytetty ns. vihreän siirtymän etusijamenettelyyn oikeutettujen hankkeiden listaus sekä EU-sääntelyn nojalla etusijaan oikeutettuja hankkeita. Aurinko- ja tuulivoima on jätetty listauksen ulkopuolelle. Toisin sanoen puhtaan siirtymän sijoittamislupaa ei olisi mahdollista soveltaa aurinko- ja tuulivoimaan.

Vihreän siirtymän hankelistaus on muuttumassa parhaillaan valmistelussa olevassa yhden luukun lainsäädäntöhankeessa. EK huomauttaa, että rakentamislain puhtaan siirtymän hankelistauksen olisi hyvä olla samansisältöinen tämän lain kanssa ainakin kansallisesti säädettävän hankelistauksen osalta.

EK myös huomauttaa, että ympäristöministeriössä ja työ- ja elinkeinoministeriössä on parhaillaan valmistelussa RED3 direktiivin täytäntöönpanoon liittyvä luvituslainsäädäntö, joka mahdollisesti koskee nopean kehittämisen alueiden käyttöönottoa Suomessa. **Puhtaan siirtymän sijoittamislupa voisi hyvin tukea nopean kehittämisen alueiden käyttöönottoa Suomessa ja silloin säännöksen soveltamisalan piiriin olisi järkevä sisällyttää paitsi aurinko- ja tuulivoima, myös koko RED3 direktiivin mukaiset uusiutuvan energian hankkeet.**

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Minna Ojanperä
Johtava asiantuntija